

Boekwerkje beschrijft historie van 125-jarig monument

De onzekere toekomst van de oude Adolf

■ **HEILIGERLEE** - Je staat er letterlijk en figuur zelden bij stil. Maar in historische zin is het standbeeld van Graaf Adolf 's lands belangrijkste monument. Het memoreert immers het begin van onze onafhankelijkheidsstrijd tegen de Spanjaarden. Het beeld kwam 125 jaar geleden gereed en dus werd het hoognodig tijd voor een boek. Dat boek is er nu, samengesteld door de Rijksgebouwendienst. Voor de liefhebber een juweeltje. Komende zaterdag, op de Monumentendag, wordt het gepresenteerd.

Door **Marcel Looden**

'Monument Graaf Adolf' heet het boekje, waarmee meteen duidelijk is dat het standbeeld centraal staat en niet de graaf en de Slag. Hoewel de bloedige gebeurtenissen van 1568 natuurlijk niet onvermeld kunnen blijven. Het voorspel, de gevechten en de tragische afloop voor de 28-jarige Adolf worden vermeld. Verrassend is een kaartje van Oost-Groningen waarop een 'situatieschets van de Slag bij Heiligerlee' wordt gegeven.

Rijp

Pas in 1826 werd een monument ter herinnering aan de Slag opgericht. De tijd was er rijp voor, het nationalisme vierde hoogtij. Het was een vijf meter hoge pyramide met een vaas erop, dat eerste monument. Een eenvoudig kunstwerk, dat na veertig jaar al aan

▲ **Het standbeeld van Graaf Adolf is historisch gezien één van de belangrijkste monumenten van het land. Er is nu ook een boek over het imposante standbeeld verschenen.**

Foto: Harry Tielman

z'n eind was. Toen, in 1866, ontstond het idee om een nieuw grootser standbeeld in het dorp neer te zetten. De autoriteiten gingen er zich mee bezighouden en een landelijke collecte bracht elfduizend gulden op. Een speciale commis-

sie schreef een prijsvraag uit en die werd gewonnen door de Groningers Egenberger en Schenkenberg, schilder en architect. Hun ontwerp werd uitgevoerd door de beeldhouwer Geefs, een (ongetwijfeld katholieke) Belg (!).

In 1868 legde prins Willem, de zoon van koning Willem III de eerste steen. Vier jaar later nu 125 jaar geleden, had Geefs zijn klus gereed, een jaar later was de koning zelf aanwezig bij de onthulling. De plek, zo vermeldt het boekje, is niet de plek van de Slag maar dat wisten U en ik al.

Natuursteen

De schrijvers vertellen vervolgens over het onderhoud van het beeld. Een arbeidsintensief onderhoud, zoals duidelijk wordt uit het relaas. In verband met de Frans-Duitse oorlog van 1870-1871 kon Geefs niet aan een bepaalde soort natuursteen komen.

Verschillend

Hij gebruikte daarom verschillende soorten steen en dat hebben de mannen van de Rijksgebouwendienst, de beheerders van het monument, geweten. De vochthuishouding van het beeld deugt door die steensoorten niet, in de winter kan het materiaal door uitzetting worden beschadigd. Drie grote restauraties vonden er plaats, in 1974, 1987 en vorig jaar. Maar het verval dreigt door te gaan en wellicht zijn drastische reddingsmaatregelen nodig.

Met die sombere boodschap eindigt het boekje. De oude Adolf gaat dus een onzekere toekomst tegemoet. Toch maar eens een keer stil blijven staan bij 's lands belangrijkste monument.

Monument Graaf Adolf. Leens, Grafische Industrie De Marne.

92 11-9-97